

Η Μεταμόρφωση του Σωτήρος

[Ορθοδοξία](#) / [Θεολογία](#) / [Μεταμόρφωση του Σωτήρος](#)

[Γεώργιος Ι. Μαντζαρίδης, Ομότιμος Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ.](#)

Η Μεταμόρφωση του Σωτήρος έχει κεντρική θέση στην Ορθόδοξη Εκκλησία και Θεολογία. Είναι το γεγονός που αποκαλύπτει την δόξα της Εκκλησίας και των πιστών. Είναι η μαρτυρία της νέας καταστάσεως που εισάγεται με την έλευση του Χριστού στην ιστορία.

Κατά την Μεταμόρφωση, ο Χριστός φανερώνει μέσα από την ανθρώπινη φύση Του την άκτιστη δόξα της θεότητός Του. Ταυτόχρονα προσλαμβάνει στην άκτιστη θεϊκή δόξα τους ανθρώπους που τον περιβάλλουν.

Ο Μωϋσής και ο Ηλίας μετέχουν στην ίδια λαμπρότητα με τον Χριστό. Η μόνη διαφορά είναι ότι ο Χριστός αποτελεί την πηγή, ενώ αυτοί τους δέκτες της θείας λαμπρότητας. Ο λόγος για τον οποίο μεταμορφώθηκε ο Χριστός ενώπιον των Μαθητών, ήταν η προσέγγιση της ημέρας της Σταυρώσεώς Του: «Ίνα όταν σε ἴδωσι σταυρούμενον, τὸ μὲν πάθος νοήσωσιν ἐκούσιον» .

Με την Μεταμόρφωση ο Χριστός από την μια μεριά βεβαιώνει την θεότητά Του, που λίγο νωρίτερα είχαν ομολογήσει οι Μαθητές με το στόμα του Αποστόλου

Πέτρου, ενώ από την άλλη προσφέρει μια πρώτη εμπειρία της ελεύσεως της Βασιλείας Του. Ο εορτασμός της Μεταμορφώσεως στις 6 Αυγούστου δεν μας βοηθεί ίσως να θυμηθούμε τον άμεσο σύνδεσμό της με τον Σταυρό του Χριστού. Μόνο αν σκεφθούμε ότι μετά μερικές εβδομάδες, στις 14 Σεπτεμβρίου, γιορτάζεται η Παγκόσμιος Ύψωσις του Τιμίου Σταυρού, που θυμίζει την Μ. Παρασκευή, βρίσκουμε την ιστορική συνάφεια της Εορτής.

Ως ιστορικό δηλαδή γεγονός, η Μεταμόρφωση πραγματοποιήθηκε λίγες εβδομάδες πριν το Πάθος. Στο εκκλησιαστικό εορτολόγιο θα είχε από ιστορική σκοπιά την θέση της λίγες εβδομάδες πριν το Πάσχα· ίσως τόσες, όσες την χωρίζουν τώρα από την Ύψωση του Τιμίου Σταυρού. Και δεν πρέπει να θεωρείται τυχαίο ότι στην θέση αυτή τοποθέτησε η Εκκλησία μας μιαν άλλη εορτή· την εορτή του θεολόγου του Θαβωρείου Φωτός, του Αγίου Γρηγορίου του Παλαμά. Έτσι η δεύτερη Κυριακή της Μ. Τεσσαρακοστής, πέντε εβδομάδες πριν το Πάσχα, είναι αφιερωμένη στον

Άγιο Γρηγόριο τον Παλαμά.

Είναι εξάλλου χαρακτηριστικό, ότι και στα τρία συνοπτικά Ευαγγέλια το γεγονός της Μεταμορφώσεως αναφέρεται αμέσως μετά την δήλωση του Χριστού, ότι «εἰσὶ τινες τῶν ὧδε ἐστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει». Ἔτσι η Μεταμόρφωση του Χριστού, όπως επισημαίνεται και στην Πατερική Παράδοση, ἐρχεται ως «ἐν δυνάμει» φανέρωση της Βασιλείας του Θεού.

Ο Χριστός με τη Μεταμόρφωσή Του επαληθεύει και ενισχύει την πίστη στην θεότητά Του, που ἤδη ομολόγησαν οι Μαθητές. Κατά την Μεταμόρφωση ο Χριστός δεν προσέλαβε κάτι που δεν είχε πριν, αλλά φανέρωσε, στα μέτρα και πάλι της δεκτικότητας των Μαθητῶν Του, την δόξα που είχε πάντοτε ως Θεάνθρωπος. Η δόξα δηλαδή που είδαν οι τρεις Μαθητές στο ὄρος Θαβώρ δεν ήταν κάποιο παροδικό φαινόμενο, αλλά το αιώνιο Φως της θείας φύσεως του Χριστού. Αυτό δηλώνει και ο υμνογράφος της Εκκλησίας μας, όταν λέει:

«Μεταμορφώθης ἐν τῷ ὄρει, Χριστὲ ὁ Θεός, δείξας τοῖς μαθηταῖς σου τὴν δόξαν σου καθὼς ἠδύναντο» .

Το φως της Μεταμορφώσεως είναι το Ἄκτιστο Φως της Βασιλείας του Θεού, που ἦρθε στον κόσμο με την ἔλευση του Χριστού. Βέβαια η Βασιλεία του Θεού ως ἀναρχη και ατελεύτητη δεν περιορίζεται στον χρόνο, αλλά τον υπερκαλύπτει και τον μεταμορφώνει. Δεν αρχίζει μετά το τέλος της ιστορίας, αλλά υπάρχει ἤδη μέσα σ' αυτήν και πάνω από αυτήν, και θα εξακολουθεί να υπάρχει πέρα από αυτήν.

Στην πραγματικότητα δηλαδή η «ἐν δυνάμει» ἔλευση της Βασιλείας του Θεού δεν είναι τίποτε ἄλλο, παρά η «εν δυνάμει» φανέρωσή Της. Δεν ἐρχεται κάτι που δεν υπήρχε προηγουμένως, αλλά φανερώνεται αυτό που υπήρχε και θα υπάρχει πάντοτε. Ὅπως το Ἄκτιστο Φως, που φανερώθηκε κατά την Μεταμόρφωση στους Μαθητές, υπήρχε ἐξαρχῆς και παραμένει αιώνια στη θεανθρώπινη υπόσταση του Χριστού, ἔτσι και η Βασιλεία του Θεού, που ἦρθε στον κόσμο με τον Χριστό, φανερώνεται μερικές φορές στους πιστούς, ως προανάκρουσμα του Μέλλοντος Αἰῶνος.

Η χριστιανική Πίστη δεν στηρίζεται σε κάποια ἠθική ἀρχή ἢ ἰδεολογία, αλλά θεμελιώνεται στην φανέρωση της Βασιλείας του Θεού ἐν Χριστῷ μέσα στην ιστορία. Χαρακτηριστική είναι η μαρτυρία του Αποστόλου Πέτρου, που αναφέρεται ἀκριβῶς στην ἐμπειρία του ἀπὸ τη Μεταμόρφωση, προκειμένου να δηλώσει την ἀλήθεια του χριστιανικοῦ κηρύγματος: «Οὐ γὰρ σεσοφισμένοις μύθοις ἐξακολουθήσαντες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δύναμιν

καὶ παρουσίαν, ἀλλ' ἐπόπται γεννηθέντες τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος» .

Χωρὶς τὴν ἐμπειρία τῶν οὐρανίων δὲν ἐλευθερώνεται ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τοὺς πειρασμοὺς τῶν ἐπιγείων. Οἱ Ἀπόστολοι τοῦ Χριστοῦ, οἱ Μάρτυρες, οἱ Ἅγιοι καὶ οἱ Ἀσκητὲς τῆς Ἐκκλησίας δὲν θὰ μπορούσαν νὰ νικήσουν τὸν κόσμον καὶ νὰ προσφέρουν τὰ πάντα γιὰ τὸν Χριστό, ἀν δὲν εἶχαν κάποια γεύση τῆς οὐράνιας μακαριότητος. Ἡ ἐν Χριστῷ υἱοθεσία κερδίζεται ἀπὸ τὴν παρούσα ζωὴ. «Νῦν τέκνα Θεοῦ ἐσμεν», γράφει ὁ Ἀπόστολος καὶ Ευαγγελιστὴς Ἰωάννης, «καὶ οὐπω ἐφανερώθη τί ἐσόμεθα· οἶδαμεν δὲ ὅτι ἐὰν φανερωθῆ, ὅμοιοι Αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι ὁψόμεθα αὐτὸν καθὼς ἐστι» .

Τὴν αἴσθησιν τῆς ἐν Χριστῷ υἱοθεσίας αποκτᾶ ὁ ἄνθρωπος στὴ ζωὴ τοῦ με τὴν τήρησιν τῶν θείων ἐντολῶν. Με τὴν αὐταπάρνησιν καὶ τὴν αὐτοπροσφορὰ τοῦ στὸν Θεὸ καὶ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ποῦ ἀποτελεῖ μιὰ μορφή θανάτου, γίνεται ὁ πιστὸς μέτοχος τῆς θείας Ζωῆς καὶ Βασιλείας.

Ἡ γεύση τῆς αἰωνιότητος δὲν ἀρχίζει μετὰ τὸν Σταυρό, ἀλλὰ με τὸν Σταυρό. Ἡ ὑπακοή στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ «μέχρι θανάτου» εἶναι ἤδη μετοχὴ στὴν ἀνάστασιν. Ὅπως ἡ δόξα τοῦ Χριστοῦ ἀρχίζει με τὸν Σταυρό, ποῦ συντρίβει τὶς δυνάμεις τοῦ πονηροῦ, ἔτσι καὶ ἡ δόξα τῶν χριστιανῶν ἀρχίζει με τὴν ἐκούσια ἀποδοχὴ τοῦ θανάτου γιὰ τὸν Χριστό, ποῦ συντρίβει τὸν παλαιὸ ἄνθρωπον καὶ ἀποκαλύπτει τὸ νέο.

Ἡ Μεταμόρφωσις τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ προετοιμασία τοῦ Σταυροῦ. Καὶ ὁ Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ ἀφετηρία τῆς δόξας Του ὡς ἀνθρώπου. Ὁ Χριστὸς με τὴν Μεταμόρφωσιν δὲν αποκτᾶ τίποτε καινούργιον, ἀλλὰ ἐνισχύει τοὺς Μαθητὲς ἐνόψει τῆς Σταυρώσεώς Του. Οἱ Μαθητὲς χρειάζονταν τὴν ἐνίσχυσιν αὐτὴν, γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσουν τὸν Σταυρὸ τοῦ Διδασκάλου τοῦς, ὅπως καὶ τὸ δικὸ τοῦς σταυρὸ ἀργότερα γιὰ τὸ ὄνομα τοῦ Διδασκάλου τοῦς.

Ἡ πύλη τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ εἶναι ὁ Σταυρὸς. Καὶ ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ μέσα στὸν κόσμον ἀρχίζει με τὸν Σταυρό. Κάθε φανέρωσις τῆς δόξας τοῦ Θεοῦ μέσα στὴν ἱστορία, πρὶν ἢ μετὰ τὴν ἔλευσιν τοῦ Χριστοῦ, ἀποτελεῖ προτύπωση ἢ προέκτασιν τοῦ Σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ. Κάθε ἐμπειρία τῆς δόξας τοῦ Θεοῦ κατὰ τὴν παρούσα ζωὴ προαναγγέλλει ἢ συνοδεύει τὴν ἐμπειρία τοῦ Μυστηρίου τοῦ Σταυροῦ.

Πηγή: Περιοδικὸ «Ὁρθόδοξη Μαρτυρία» (Κύπρου), ἀρ. 49/Ἀνοιξη-Καλοκαίρι 1996, σελ. 1-8

<https://bit.ly/3bCzdsI>